

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: . . . I kor. Egy hóra. I kor. 50 HLL.
 Negyedévre . . . 2 . Negyedévre 4 . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
MEGEDŐS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Plac-utca 47. és 48. szám.

A bankgyűlés eredménye

Debreczen, november 3.

A debreczeni bankgyűlés teljes sikerét és nagy jelentőségét konstatahotta mindenki, aki vasárnap jelen volt a népgyűlésen. Tizenegy vármegye küldöttei zárandokoltak el Debreczenbe, hogy nagyszerű tanuságot tegyenek a függetlenségi eszményekhez való állhatatos kitartásuk mellett s hogy igazolják Justh Gyulának és a függetlenségi párt bankcsoportjának harcát az önálló nemzeti bankért. Ebben a küzdelemben Justh Gyulának hatamögött áll erős kitartással és forró lelkességgel északkeleti Magyarország népe is. Ezt demonstrálta a vasárnapi népgyűlés.

A népgyűlés sikerének és jelentőségének konstatahása elől nem zárkozhatott el a 67-es fővárosi sajtó sem, amely pedig most a legadázabb hajszát folytatja az önálló bankért harcoló bankcsoport s annak törhetetlen vezére, Justh Gyula ellen. A debreczeni gyűlés suiya azonban annyira érezhető volt a függetlenségi pártban, hogy a nyomást konstatahni kellett abban a sajtóban is, amely — gyalázat — Bécs fegyvertársává szegődött az önálló bank ellen.

És itt világlik ki, hogy mily nagy jelentőségű és mennyire szükséges volt a debreczeni bankgyűlés. Ime, a debreczeni népgyűlés végképpen agyonütötte

a függetlenségi párt 67-es színekbe játszó csoportjának kooperációs nevű erkölcs-telen házassági kísérletét s az a Kossuth Ferenc, akinek befonásán annyira meszterkednek a hatvanhetesek s kit a sajtójuk a bankcsoport ellenségének tüntet fel, a debreczeni népgyűléshez intézett tegnapi táviratában erősen hangoztatja az önálló bank mielőbbi felállításának szükségét.

A debreczeni bankgyűlés éles memento volt a függetlenségi párt árulásra kész elemeinek. Memento volt, hogy Magyarország függetlenségi polgársága a bankcsoport hatamögött áll, kész vele a legszélsőbb harcra az önálló bank érdekében Bécs ellen, de ha úgy kerülne a sor, a függetlenségi párt ellen is.

Jobbkor alig jöhetett ez a népgyűlés. A válság utolsó stádiumában szavát hallatta egy egész országrész. A szózatot meg nem hallani lehetetlen, mert dörgő volt, mint a vihar és fenyegető, mint egy nagy harci tábor harckialtása.

Tehát nem hiabavaló, de éppen rengeteg sulyu volt ez a gyűlés. Előreláthatólag kegyelemdőfésül szolgált annak az erkölcs-telen kerítésnek, amely a függetlenségi pártot a 67-esek hálójába akarta vetni, hogy abban agyonfojtsa. Kossuth Ferenc bizonyára a debreczeni népgyűlés tanuságával fog majd a király elé járulni és a Debreczenben ösz-

szegyült országrész népének vétőjával felvértézve fogja jelenteni a felségnek, hogy az ország népe az áruló 67-es pártokkal egy uton haladni nem akar, az önálló bank elsikkasztása ellen pedig kész minden küzdelemre.

A debreczeni népgyűlésnek egy megszivlelendő tanusága is van Magyarországról függetlenségi közvéleményének vezetői számára. S ez az, hogy az országban szerte a legerősebb agitációt kell megindítani a függetlenségi párt aktuális programpontjai mellett. Csak az ország függetlenségi közvéleményének lethargikus hallgatása vagy erőtlen megmozdulása mellett történhetett meg, hogy a függetlenségi törekvéseket magában az országos függetlenségi pártban is annyira elnyomni sikerült, hogy például az önálló bank mellett a függetlenségi párt óriási táborából ötven-hatvan képviselőt, ha lát az ország harcolni.

Bizonyos, hogy a függetlenségi pártot a 67-esek társaságában való eddigi kormányzás inficiálta. Az infekciót ki kell égetni a párt testéből. Kiegetni a nép viharzó, lángoló lelkének tüzeivel. Ha a debreczeni népgyűlés annyira meg tudta perzselni a közös bankosok szárnyát, bizonyos, hogy hamuvá fognak égni. ha az ország minden pontján kigyulad a tüntetés és tiltakozás tüze.

(h. s.)

Az asszony sorsa . . .

Írta: Salgó Margit.

Még nem tudott senki a dolgról. A férj reggel egy átvirrasztott éj után dacosan nyitott be a hálószobába. A haja kuszáltan esapódott homlokára, kifogástalan smokkingja gyűrött volt, nyakkendője fére csuszott és a szemei körül veres karikák húzódtak. Fáradtan vonszolta lábait, de azért dacosan, felvetett fővel nyitotta be az ajtót.

És a szobában a szép fehér, ibolyacsokorral kihimzett chaise-longeon, a homályos kétes szürke téli virradatban, az elegáns orgonailatu szobában feküdt az asszony. Szép hosszú teste fennmaradt a pamllagon, csak a feje lógott le a földre s szénfekete haja lebomolva söpörte a szőnyeget. A kezében, a szép drágaköves ujjai között görzősen szorongatta a kis acélművű fegyvert. A banális vértócsa jelenleg elmaradt, csak a száján apró cseppekben szivárgott valami határozottan aludtvér színű folyadék, mely valószínűleg belső elvérzésből keletkezhetett.

A férj hirtelen megállt az ajtóban. Az első ilyedt pillanatban nem is tudott még gondolkodni sem. Ugy érezte, mintha hirtelen az esztét veszttette volna el. A másik

percben megdörzsölte a szemét. Elakarta hitetni magát, hogy az egész valami rossz, gonosz álom. Hogy ettől a rettenetes sejtlemtől, lidéromástól meg kell szabadulni.

De hiába volt minden. Hiába akarta magát felbreszteni, hiába igyekezett szobát álmódni, a megdöbbentő valóság ott állt szemé előtt. Most az egyszer beváltotta ígértét felesége. A szegény férj, az ujdonsult miliomos, aki tul akarta a hurt fesztent, most már nem gondolt egyébre, mint hogy az ezerforintos havi apanage meg szűnik és ő ismét elmehet zongora-leckéket adni.

Milyen örült is néha az ember. Ott fekszik a milliók között és mégis többre vágyik.

A férj, Sáros Béla csak ezután kezdett gondolkodni. Előtte állott ismét a lét nyomoruságos kérdése.

Végigsimította mégegyszer homlokát és igyekezett visszagondolni valamire. De képtelennek érezte magát. Tétován nézett körül. Az éjszekerényen egy arabmivű ércbillikomban egy pár csepp szeszest italt látott. Tánorogva ment odáig. Az ágya előtt nyuló jegesmedvebőrön megbotlott. Ijedten kapott az ágy csipketakarójához, mely vetetlenül, szűzi fehérségében hullámozott a finom or-

gonailatu ágyon. Kezébe vette az italt és nézett bele a pohárba. Ugy rémített, mintha a felesége lehelle ott vibrálna az ércpohár oldalán. Borzadva tette le s határozatlan kezekkel indult meg a szomszédos fürdőszobába.

A kis zugban sötét volt nagyon s ő elfelejtette a villanygombot felesavarni. Botorkálva ment a márványozsdóig s megfordította a csapot. A víz idegen robajjal zuhogott a lavoírba, s a férfi megjieđt. Hamar visszafordította a csapot.

Aztán tétlenül megállt. Nyitott szájjal meredten bámult ki a kis sötét udvarra. Fennt valamelyik lakásból egy cselédány dalolása hatolt be ő hozzá. Hallgatta a zürzavaros hangokat. Leült egy nádszékre s kezébe rejtett fejjel arra gondolt, hogy mennyi gondtalan, boldog ember van a világon, hát miért kell neki ilyen szerencsétlennnek lenni.

Talán ugyanebben a percben felesége az ő szegény felesége ugyanezeket gondolta végig, amikor hosszú légi utjáról még egyszer visszanezett erre a nagy bűnös városra. Talán ugyanabban a percben kopogtatott a tulvilág kapuján és halványlila pongyolájában épen most borult le a gyóntató elé és mondta hosszú életének egész szenvedését:

— Bocsáss meg énnékem, Mindenható Istenem, de nem tehettem másképp. Az én

Ki akar pénzt?

legjobban megspórolni **brilláns, győmánt ékszerek, órák** és mindenemí arany árak bevásárlásnál legolcsóbban

Adriányi Bélánál

Plac-u. 12. sz. (Stencinger-ház.)

Ékszerek és órajavitások saját műhelyemben készítek

Debreceni szövetkezetek fuziója

A Központi beolvadt a Népségélyzőbe

Debreczen pénzügyi életében bizonyára feltűnést keltő szenzáció számba megy, két előkelő debreceni pénzügyi intézetnek az a nagyjelentőségű elhatározása, hogy gazdasági erejüket egyesítik és egy nagyszabású intézetnek biztos alapokon nyugvó fundamentumát építik meg akkor, amidőn fuzióra lépnek. Debreczennek eddig is jónévű intézete: a *Központi Bank* mint szövetkezet és a *Népségélyző Bank* mint szövetkezet egyesült, illetve fuzióra lépett egymással. A két szövetkezetnek egybeolvadásából egy izmos vállalat fog kialakulni s tekintélyes pénzalapjukkal, széleskörű forgalmukkal biztos garanciát fognak nyújtani a közönségnek.

A Központi Bank m. sz. négy évvel ezelőtt alakult. A fiatal intézet már kezdetben virágzásnak indult és a helyes ügyvezetés, az egységes, szolid bázison alapuló üzletmenetel folytán mindinkább emelkedett. A legutóbbi pénzügyi drágulás és a gazdasági életre nehezedő depresszió mégis arra bírta az intézet vezetőségét illetve igazgatóságát, hogy egy nagyobb elhatározással emeljék az intézet anyagi nivóját s hogy Debreczen pénzpiacán egy erősen álló vállalatot teremtsenek.

Ebből az ötletből született meg az, hogy a város legnagyobb két szövetkezeti közül: a Központi bank és a Népségélyző bank egybe forrasztotta erejét s széleskörű üzletágaikkal egy új, közös intézet felvirágoztatására fuzionáltak. A Központi-banknak egybegyűlt igazgatósága most elhatározta, hogy a legközelebbi közgyűlés elé azt a javaslatot terjesztik, amelyben részletesen körvonalozni fogja a fuziót.

hányatott szomorú életnek ez kellett, hogy a befejezése legyen. Nem gyűlöltém senkit, még azt a kokottot sem, aki elrabolta az üdvösségemet, aki elcsábította az uramat. Nem gyűlöltém ezt az életet rossz szellemét, nem, mert tudtam, hogy te akartad. — Az apám a város leggazdagabb embere volt s én az egyetlen leány úgy nőtem fel, mint egy üveghezban nevelkedett pompás exotikus virág. A szegénységet, a bűnt nem ismertem még könyvből sem, vigyáztak az álmaimra, hogy lázas képek ne gyötörjenek. És férjhez mentem. Férjhezmentem az unokatestveremhez, akinek a kopasz feje fölött már harminc éves korában lehullt a haj és akinek a millióin kívül nem volt semmi más jó tulajdonsága. És én hozzámentem, mert a szüleim akarták és éltem vele 11 évet keresztül. Bocssássa meg az uristen ellenségeimnek ezeket az esztendőket. Egy kis lányom született, azt hittem az enyém lesz! De nem, elvitték Párisba egy nevelőintézetbe és mikor én 10 év után érte mentem, az édes kis gyermek nem akart megcsókolni, mert nem tudta, hogy én vagyok az anyja. Ott is hagytam, és hazajöttem és folytattam az én nernyó életemet. De uramisten hát te uralkodsz bennünk, te adod az elmét a gondolkodásunkra, hát te akartad, hogy az az ember elem kerüljön. Hiszen elég éjjel átsírtam, átvirrasztottam, míg arra a lépésre rászántam magam, hát miért nem akadályoztad meg ezt nekem, miért engedted, hogy elszökjék otthonról.

Megtettem. Elszöktem vele és egy évig éltünk törvénytelenül az uram nővérénél. Én ebben az évben nagyon boldog voltam. Elfelejttem a sok megaláztatást, amit a váló-

A két pénzügyi intézetből alakult nagy szövetkezetnek valószínűleg új címe lesz s ebben külsőleg is kifejezésre fogják juttatni a fuziót. A központi bank személyzete, az igazgatóság egyenes kívánságára szintén átmege az új intézet személyzete sorába.

A fuzió folytán természetesen a régi intézetnek betevői, sem az adóssai a legkisebb kárt nem szenvedik, mert hiszen az üzleti lebonyolítás az új intézetet fogja terhelni.

A belügyminiszter vadászni jár.

Rossuthnak nincs kibontakozási terve.

Nem lesz eredménye a minisztertanácsnak.

A mára hirdetett minisztertanácsot elhalasztották, mert nem gondoltak arra, hogy ma tulajdonképpen Szent Hubertus napja van. A kormánynak van ugyanis egy olyan tagja is, aki a főúri világhoz tartozva szivesebben vesz részt egy Hubertus-napi vadászünnepélyen, mint hogy komolyan foglalkozzék az ország bajaival. Benlétben van ma ez a nagyszerű mulatság. *Andrássy Géza* gróf rendezi és részt vesz benne *An drássy Gyula* is. S mert a főúr mulatni akar, a belügyminiszter tegnap táviratban kérte a minisztertanács elhalasztását holnap délutánra. *Wekerle* pedig megtette fejeztársának ezt a szivességet.

A holnapi minisztertanács.

Holnap délután négy órakor gyűlnek össze tehát a miniszterek, hogy a vadászmulatság után ismét a hónapok óta húzódozó válság dolgával foglalkozzanak. A hatvanhetes tabor már azt is hieszteli, hogy azon a nevezetes két hét előtti koronatanácsban a király egyenesen designálta gróf *Andrássy Gyulát* miniszter-

pöröm alatt el kellett viselnem. Mindent elfeledtem, mert nagyon szerettem az uramat. És mikor vége volt a pörnek és én megkaptam a havi apanagemat, oh hiszen akkor tulboldog voltam. Sogornóm eszedték tolem a fejedelmi ékszeremet, mindenemet, azt mondták a tartozásaimért. Nem törődtem vele, hiszen megmaradt nekem az én uram, az én imádott drága uram. Mindent el tudtam viselni, minden szenvedést, minden veszteséget, de azt, hogy uramat elveszítsem, azt nem bírtam túlélni. Éjjel-nappal annál a kokottal volt, haza csak akkor jött, ha peng kellett neki. Bocssad meg bűnömért en Irgalmas istenem, hiszen én nem tudtam mit csináljak . . .

. . . Még mindég az a derengő kétes fényű világosság hatolt be az ablakokon. Néma egy-egy kocsirobogás megrázta az ablakablakot s a vilányos csengetése mintha nagyon messziről bugva torne fel a csipkefüggönyös ablakokra.

A férj még mindig ott ült a kis nád-fonatu széken és nezett bele a sötétségbe. Aztán megegyeszer felállt, benezett a halottra; talán azt remelte, hogy az megegyeszer felnyitja szemét s megocsájtja bűnét, mint mindég. De a halott mozdulatlanul a pam-tagról leelőg fejjel feküdt s a szivárgó ver végigfolyt nomlokán s onnan a hajára csöpegett le, ahogy hanyatfelve terült el csipke-ruháiban.

A férj összeborzadt. Megfordult és hal-kan, attól felve, hogy felébreszt valakit, végig ment a szobán és lehajtott fejjel ment ki a lakásból, hol két évet gondatlanul, nagyúri kényelemben töltött el . . .

elnöknek s hogy *Kossuth* a király kívánságára igyekszik *Andrássy* próbálkozását támogatni. Ezzel a hiesztaléssel is a függetlenségi párt egységének megbontására törekcsenek, abban bizakodva, hogy a gyöngébb elvű párttagok is támogatni fogják azt a kalandos próbálkozást, *Justh* Gyulának erélyes föllépése azonban egyszerre tökéletesen lerombolta ezeknek a tendenciózus hiesztaléseknek hatását.

Nincs kibontakozási terv.

Akciójának igen nagy eredménye van már ma is, amikor *Kossuth* Ferenc kijelenti, hogy neki nincsen semmiféle kibontakozási terve, sőt nem is tud elképzelni semmiféle ilyen tervet, mert nincsen semmi alap, melyre valamely kibontakozási tervet föllehetne építeni.

Kossuth Ferencnek ez a kijelentése már magában foglalja a holnapi minisztertanács teljes eredménytelenségét. Különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a függetlenségi párt elnökének környezetéből nyomatékossabban utálnak arra, hogy kibontakozásról csak akkor lehet szó, ha *Bécs* enged abból a merev álláspontból, amelyet eddig elfoglalt.

Fucscs a kooperációnak.

Igy tehát a holnapi minisztertanács dokumentálni fogja, hogy a király kívánságát, a pártok további együttműködésének, kooperálásának fönn tartását nem lehet teljesíteni. *Wekerle* Sándor minisztere nők tehát azzal fog *Bécs*be utazni, hogy beszámolva a királynak a helyzetről és kérje a kormány felmentését. Még talán a királyi döntés előtt fog elhangzani a makói beszéd, amelyben *Justh* Gyula egész határozottan ki fogja fejteni a fejtételeket, amelyeknek alapján a függetlenségi párt a kormányvaltság megoldását keresztülvinni hajlandó.

Justh Gyula különben ma megjelent a képviselőházban, ahol *Mérey* Lajos alelnök és sok függetlenségi képviselő kereste föl. A beszélgetés főképpen a makói állásfoglalás körül forgott, amelytől a helyzet teljes tisztázását várják, miután most is már bizonyosra veszik, hogy a holnapi minisztertanács nem fog eredményre vezetni.

A miniszterelnök Kossuthnál.

Ma délelőtt egy óra tájban *Wekerle* Sándor miniszterelnök fölkereste *Kossuth* Ferencet, akivel hosszabb ideig tanácskozott. A tanácskozásnak az volt a célja, hogy *Wekerle* tájékozódást szerezzen arról, hogy milyen eredménnyel konferált *Kossuth* pártíveivel s a függetlenségi párt vezető férfival.

A nem törődő 67-esek.

Budapesti tudósítónk táviratozza: *Kossuth*hoz közel álló politikusok beszéltek, hogy a függetlenségi párt vezére módfelett el van keseredve, mert az ő engedékenység terén szinte a végsőig menő nagy munkásságát olyan hidegséggel fogadták a 67-es pártban.

A holnapi minisztertanács elé nagy várakozással néznek politikai körökben. Akik még reménykedni tudnak, azokat is alaposan lehűtheti *Kossuth* Ferencnek mai kijelentése.

— *Nem hiszem* — uymond *Kossuth* Ferenc — hogy a holnapi miniszter-

tanács valamivel is előbbre vinné a kibontakozás lehetőségét. Tény, hogy újból komolyan fogunk tárgyalni egy biztos ki vezető ut fölött.

Megbízható czimtar csakis a Debreceni Független Ujság Képes Naptárában van. ezt a nagyszabásu naptárt pedig csakis ugy kaphatja meg, ha a lapot járátja. Előfizetőknek ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

Gázolt a bősziroményi vonat

Fuvarosok a kerekék alatt.

Véres baleset a Vargakertben.

Nagy szerencsétlenség történt ma a Vargakert közelében levő vasuti vágányon. A bősziroményi vonat elgázolt egy szekeret, amelyen három fuvaros tartózkodott. A vonat nagy erővel futott neki a szekérnek s felborította azt. A bent ülő három fuvaros rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett s az egyik közülük olyan súlyos sebet kapott, hogy most halálán van. A kórházban ápolják a szerencsétlen embert s kevés a remény, hogy megéri a reggelt. A megrendítő szerencsétlenségről a következőket jelenti tudósítónk:

Ma délután, két óra tájban egy parasztszekéren hajtott Rózsa Imre debreczeni fuvaros és annak öccse Rózsa István, kis fiával Rózsa Jánossal. A Varga kert fele haladtak s a szekérrel azon a vasuti vágányon hajtottak keresztül, amelyen át a bősziroményi vonat szokott érkezni. A ló azonban a vágánynál egyszerre megbokrosodott s bármennyire ütlegelte is Rózsa Imre, nem akarta tovább vinni a szekeret Végre nagy nehezen megindult a ló, ekkor azonban újabb baj történt. A szekér kerekéi beléakadtak a sínparák közé s a különben is makrancos ló most már nem akart tovább haladni.

Amíg a szekéren ülők a lóval bajlódottak, nem vették észre, hogy a bősziroményi teherszállító vonat közeledik. Az utolsó pillanatban vette észre Rózsa Imre, hogy a vonat már teljesen előttük van.

Szinte leírhatatlan az a jelenet, ami ezután következett. A kocsiban ülőket nagy pánik fogta el. Rózsa Imre egy nagyot csapott a lovak közé, hogy azok tovább menjenek, de az állatok csökönyösen vesztegeltek egy helyen. Rózsa Imre ekkor ölbe kapta a szekéren ülő kis fiút és leakart ugrani. Mindez egy pillanat műve volt, de ez a pillanat nagyon kevésnek bizonyult, mert a bősziroményi vonat nagy erővel vágott neki a szekérnek s ugyszólván összemorzsolta azt.

A vonat ütése folytán a kocsiban ülők ugyszólván kirepültek a szekérből. Rózsa István és a kis János fiu csak könnyebb sérülést szenvedett, azonban Rózsa Imre, aki a lovakat hajtotta, fején súlyosan megsérült. Az ütés következtében ugyszólván belyukadt a koponyájá. Mindhármukat a mentők a debreczeni közkórházba szállították. Rózsa Imre állapota nagyon aggasztó.

Mikszáth Kálmánnál.

*

Elfogódottsággal kopogtattam be Mikszáth Kálmánhoz, legnagyobb élő szépírónkhoz. Azt hallottam, hogy az örök humorista, az adomák nagymestere igen zárkózott lett, amióta a betegség megviselte, nem szívesen fogad idegeneket, különösen szokat, akiket a jubileumi alkalom zudít rá. Én pedig idegen is voltam, jubileumi ügyben is alkalmatlankodtam, tehát kétszeres okom volt, hogy egy kissé zavarodottan álljak meg a nagy író dolgozó szobájában, ahová egy jószágos arcu, feltűnően egyszerű urinő vezetett be Mikszáth Kálmánnak gondos, ura egészségére féltősen őrködő felesége.

Bemutakoztam és bizomnyal a szokottnál is akadozóbban adtam elő jövetelem célját: a Csokonai kör üdvözlését és meghívását.

De a költőnek rendkívül meleg kézszoritása, szélesen kerek derűs ábrázata, barátságosan csillogó tekintete csakhamar eloszlattak minden szorongást és zavart, egy-két perc múlva nyugodtan, jóleső érzéssel ütem szemben ezzel a csodás íróművésszel és érdeklődéstől égő arccal hallgattam azt a palócos kiejtésű, de azért a lehető legzamatosabb magyar beszédet, amely Mikszáthot a társaságok kedveltjé, Magyarország hatalmasainak, a Tiszáknak, Széll Kálmánoknak, a Wekerléknek becézett barátjává tette.

Nyitott szemmel, figyelmes füllel tárva-tárt lélekkel szivtam magamba a benyomásokat. Láttam magam előtt ezt a régi magyar táblabírói alakot, ezt a hízásnak indult zömök termetet, ezt a rövid nyakat, ezt a hamiskásan fénylő szemét, láttam a hosszú száru pipából eregetett kék füstöt, amellyel — úgy látszik homeopátiacé — makacs gégeburuját gyógyítja. Láttam a remek művi ódon íróasztalt, amely bizonyára még az ősi kuriából került Budapestre, láttam a dohányzószeréssel megrakott pipatartót, a patriárkális börszékeket — s azt hittem: a régi jó öreg Gvadányi, az aszponzó kedvű Pálóci Horváth Ádám elevenedett meg előttem. Azután hallottam a könnyed, egyik tárgyról másikra szökellő beszélgetést, az életbölcsességgel átszűrte kedves megjegyzéseket, a találó irodalmi észrevételeket, a korszakokat, mondhatni, az egész nemzeti életet bevilágító politikai ítéleteket — és mikor mindezt egy-egy jóízű adomával vegyítve hallottam, akkor visszazálltam Gvadányi és Horváth Ádám idejéből és akkor tudtam, hogy a magyar társalgásnak nagymestere, a humornak örök forrása, az emberi léleknek bölcs ismerője, a legújabb irodalmi és politikai dolgokba is mélyen belátó, a legbonyolultabb kérdéseket költői intuíciótól vizsgálódó elmével egyaránt megoldó íróművész, szóval Mikszáth Kálmán ül velem szemben.

Természetesen Mikszáth Kálmán nem volna Mikszáth Kálmán, a régi magyar vármegye és a modern parlamenti élet legbiztosabb kezű rajzolója, nem a híres politikai harcokat író Scarron, ha nem politizált volna is.

Bizony politikáról folyt a három negyed óráig tartó beszélgetésünk nagyobb része. Nem is állhatom meg, hogy politikai ízű megjegyzései és adomái közül egy-egy ide ne iktassak.

A magyar embernek pártállásáról, azt mondja Mikszáth — s ezt magam is rég átláttam, — hogy az tisztán temperamentum dolga, csupán a temperamentum dönti el, hogy valaki 67-es-e vagy 48-as. „Ime — ugymond — én rendíthetetlen 67 es vagyok, a fiam pedig lelkes 48-as: föl is lép, mihelyt alkalom nyílik.“

Még sokkal érdekesebb története háttérü adomája:

A Martinovics-összeesküvés vérbefojtása után kihallgatásra jelentkezik Ferenc császárnál egy aulikus magyar ur és jutalmat kér az udvar hűséges szolgálataért.

— Nem adhatok, kedves hivem, — mondja a császár, — nincs miből, magam is szegény ember vagyok. Könnyű volt az én istenben boldogult őseimnek, I. Lipót és I. József császároknak donációkat adományozni; elkönfiskálták a rengeteg Zrínyi-, Thököly- és Rákóczi-birtokokat; én ettől a szerencsétlen Martinovictól, Hajnóczytól mit koboztam el? Könyveket, írószerszámokat; azt is máglyára vetették. Mondom, kedves hivem, szívesen adnék jószágot, de nincs miből.

Erről az adomáról és erről a megjegyzésről — azt hiszem — mindenki ráismer Mikszáthra, talán sokkal jobban, mint az én fenti soraimból, amelyekkel — bármennyire igyekeztem — csak halvány képét adhattam a mai Magyarország legnagyobb szépírójának, legelső humoristájának.

1909. nov. 2.

Kardos Albert.

Naptárt, nagy terjedelmű irodalmi részt Debreczen és Hajdúvármegye teljes czimtarát és sok képet tartalmazó ajándékot kap minden előfizetők. 340 oldal teljesen ingyen.

TANÜGY.

Az iparostanonciskola igazgatósága tisztelettel hozza az érdekelt mesterek tudomására, hogy a kőműves, ács és szobafestő iparostanoncok téli tanfolyamán a tanítás november 1-én megkezdődött. A késedelmeskedést és mulasztást követő bírságok elkerülése céljából szívesen hívja fel erre a figyelmet.

Építőipari téli tanfolyam. A debreceni állami fémipari szakiskolán szervezendő építőipari téli tanfolyamot e hó 8-án este 8 órakor fogják megnyitni, az esetben, ha legalább 15 jelentkező lesz. Tanítani fogják az építési szerkezeti rajzot az egyszerű épületek tervezésével kapcsolatosan, az építési anyag és költségvetést és végül a vasszerkezeteket a modern vasbeton munkálatokkal kibővíve. A hallgatók tan- és rajzszereket használatra a tanfolyam vezetőjétől nyernek. Beiratási díj 3 K, ez összeg indokolt esetben elengedhető. Órabeosztás: hetenkint 4 este, 7-9 ig és vasárnap d. e. 8-11-ig. A tanfolyamra beiratkozni a szakiskola igazgatóságánál (Burgundia-u. 1. szám) naponta d. e. 8-12, délután 3-5-ig lehet.

Kalap ujdonságok

női és férfi gyermek sapkák legnagyobb választékban csodálatos olcsón csak Neumann Testvéreknél a Tiszapalotában.

Haverda Mariska vall Szerette Jánossyt.

A szabadkai bűnpör tárgyalása

A szabadkai gyilkosság fővádlottjának, Jánossy Aladárnak a vallomása tegnap az egész napot lefoglalta. Este ötig tartott a kihallgatása. Jánossy tegnap nem jutott tovább önéletrajzának terjedős elbeszélésénél, amelyet férfias pózokkal és romantikus színezéssel adott elő. Délután öt órakor végeképpen kimerült a különben is egzaltált lelkű vádlott és kérelmére az elnök felfüggesztette a tárgyalást, amelyet ma reggel 9 órakor folytattak.

A teremben valósággal egymás hátán szorongott a közönség, amikor Salánky József megnyitotta a főtárgyalást. A főbíró nyomban bevezette a feltűnően sápadt Jánossyt. A tárgyalást megelőzőleg arról tanácskozott a bíróság, hogy milyen intézkedéseket tegyenek arra az esetre, ha Jánossy fizikumá nem bírja el a vallomástételt.

Elnapolják a tárgyalást?

Jánossy azzal kezdi a vallomását, hogy nem emlékszik arra, a mit a tegnapi tárgyalás második felében mondott, annyira zavart volt. Kéri a jegyzőkönyv felolvasását.

Az elnök figyelmezteti, hogy a tárgyalást ily módon vég nélkül el fogja nyújtani. Ő nem adhat erre módot. Amennyiben Jánossy úgy érzi, hogy nem képest vallomást tenni, a bíróság a tárgyalást elnapolja.

Jánossy kijelenti, hogy nincs szándékában hatást elérni. Tudja, hogy a közönség és az esküdtek előtt már ellenszenves is, de mégis el akar mondani mindent, ami az életére vonatkozik. Nem akarja, hogy a tárgyalást elnapolják, mert a többiek sorsát nem akarja tovább bizonytalanságban hagyni.

Az elnök figyelmezteti, hogy itt első sorban az ő saját életéről van szó, tehát csak önmagával törődjen.

Jánossy kijelenti, hogy mégis akar vallomást tenni.

Felolvassák tegnapi vallomását, amelynek különösen ama részénél, amelyben Haverda Mariskát is megvádolta, állandóan közbe szól:

— Nem, nem így volt, én ezt nem így értettem stb.

Az öngyilkosság terve.

Majd újból elmondja a március végén és április elején történeteket. Következésképpen hangoztatja, hogy nem akarta megölni Haverdánét, hanem öngyilkos akart lenni és pedig ha másként nem, úgy Haverdáné előtt önmagát lövi főbe, hogy ezt a kegyetlen és rossz szívű asszonyt ez az öngyilkosság kedvezőbbre hangolja leányával szemben. Április 18-án a Margitszigeten összeveszett Haverda Mariskával, akivel aztán haragban is volt. A Margitszigetről hazament lakására, elgondolkodott a helyzeten és elhatározta, hogy lemegy Szabadkára. Még az éjjel felöltözködött, magára kapta kalapját és elment a keleti pályaudvarra.

A gyilkosság.

Szabadkára másnap délelőtt érkezett. Először Haverdánéhoz ment, de a lakást zárva találta és amikor kiment az utcára, látta, hogy Haverdáné éppen felszáll a vilamosra, hogy kimenjen a szülőjébe. Ő pedig után ment gyalog, de a szülőbe nem mert bemenni, mert félt, hogy Haverdáné milyen brutális asszony, ki fogja utasítani. Várt, hogy ki fog jönni a szülőből és közben, miután még eredt az eső, kalapját föl-váltotta a sapkájával. Hosszu ideig járkált, azt hitte, hogy Haverdáné már el is ment, amikor egyszerre feltűnt az út egyik kanyarulatánál Haverdáné alakja. Neki egyszerre megjelent a Mariska képe. Eszébe jutott az

a kegyetlenség, amelylyel ez az asszony leányával szemben viselkedett. Hirtelen zsebébe nyúlt, amelyben mindig ott volt a töltött revolver és anélkül, hogy célzott volna, rálőtt Haverdánéra. Látta, hogy a lővés után mint tántorodik meg az asszony és birtelen a menekülésre gondolt.

A menekülés.

A revolvért eldobta, sapkáját is felecsérelte a rendes puhakalapjával és a szülők között beszaladt Szabadkára, ahonnan 10 óra után a szegedi vonattal elutazott. Már Szegeden gondolt arra, hogy megmentse magát, hogy eltitkolja, hogy része volt Haverdáné megölésében. Jegyet váltott Budapestre és mivel tudta, hogy a fővárosi pályaudvarok tele vannak detektívekkel, hogy ne tudják, hogy vidéken volt, Kőbányán szállt le és innen azután Haverda Mariska lakására ment, aki nem volt otthon. Ezért Klein Pál Lipótot kereste fel.

Jánossy ellentmondásai.

Elnök felszólítja Jánossyt, hogy nyilatkozzék, melyik vallomása felel meg a valóságnak, mert a bíróság és a vizsgálóbíró előtt közlöttekben nagy az ellentmondás.

Jánossy: Azok felelnek meg a valóságnak, amiket itt a törvényszéken mondtam, de újból annyira rosszul érzem magam, hogy nem emlékszem mindenre az elmondottakból. Felolvassák előtte a vallomásáról felvett jegyzőkönyvet és a tárgyalást fél egyig felfüggesztik.

Védő az ügyész ellen.

A szünet alatt Haverda Maria védője Brody Ernő dr. ügyvéd szólalt föl s tiltakozik az ügyésznek olyan kijelentései ellen, mint például a multkori, amikor a vádlottakat csirkefogó bandának nevezte. Ez — ugymond — páratlanul áll a magyar Judikatúrában, hogy egy ügyésznek ilyen halatlan kifejezései legyenek.

Sokkal nagyobb csirkefogás — folytatja — a vádlottat szekénybe zárni s olyan meg nem engedett lehetetlen módon csikarni ki vallomásokat egy olyan áldozattól, akinek nem is volt helyén az esze, kéri a bíróságot, hogy a vádlottaknak a vizsgálóbíró előtt tett vallomásait vegyék semmisnek. Kéri egyben, hogy vegyék szigorú vizsgálat tárgyává, hogy mi történt az ügyész és a vádlottak közt.

Előterben a szép Mariska.

A délutáni tárgyalásra rettenetes ostrom keletkezett. A hatalmas tömeg megrohanta a tárgyaló termet s ebből olyan életveszélyes tolongás keletkezett, hogy a belépőjeggyel bírók közül is sokat nem engedtek be.

Izgalmas várakozásban az elnök elrendelte Haverda Mariska és Jánossy bevezetését. Haverda Mariska mosolyogva néz körül, aztán előlép, Jánossy a vádlottak padjára ül s fejét tenyerébe hajtja.

Vallomás a szerelemről.

Következett a legszenzációsabb rész, Haverda Mariska kihallgatása.

Elnök: Bűnösnek érzi magát?

— Nem vagyok bűnös.

— Mit tud védelmére felhozni?

— Fenn tartom a vizsgálóbíró előtt tett vallomásomat.

— Így nem lehet kérem védekezni.

— Tessék fölteni elnök urnak a kérdést és én majd felelek.

— Beszéljen a családi viszonyokról.

— Arról majd védtem fog felvilágosítással szolgálni.

— Mikor vált el férjétől?

— Két évvel ezelőtt.

— Mikor találkozott Jánossyval — hogyan fejlődött ki viszonyuk?

— Két évvel ezelőtt találkoztam Jánossyval a Royalban. Az ismeretségből lassan szerelem lett. Persze ő szeretett engem.

— S Ön nem szerette Jánossyt.

Haverda Maria rövid ideig gondolkodott, aztán csöndesen mondta.

— Akkor én is szerelmes voltam bele.

A vádlottak padján ülő Jánossynak, a ki többször sir, most földerül arca s szerel-

mes, égő szemekkel néz föl Haverda Máriára, aki reá mosolyog. Ezután beismerte Haverda Mária, hogy a fogházban két levelet írt. Egyet Jánossynek, egyet pedig Vojthának. Hogy a gyilkosságot ki követte el, arról — ugymond — azon a napon sejtelve sem volt, csak azután hallotta, hogy ki a tettes.

Vojthát kihallgatják.

Késő délután következett a sor Vojtha Antal kihallgatására. Az elnöknek ama kérdésére, bűnösnek érzi-e magát, nemmel felelt. Elmondta, hogy Haverda Mariska neki unokatestvére. Ő Pesten a tanfolyamot hallgatta s egyszer magához hívta Mariskát. Azóta többször látogatott el hozzá. Tudta, hogy Jánossyval közös háztartásban él. Az utóbbi féltékenykedett, de ő nem törődött vele, mert nem tartotta Jánossyt komoly embernek.

— Kapott maga pénzt Haverda Mariskától — kérdezte az elnök.

— Nem. Csak egy tizezer koronás kamatmentes kölcsönt helyezett kilátásba.

Elnök: És csak ugy adta volna magának ezt a tizezer koronát?

— Engedelmet kérek, nem akarok senkit sem sérteni, de nem vagyunk zsidók. (Nagy derűtlenség.) Miután mentségére többet felhozni nem skart, a tárgyalást berekesztették és holnap folytatják.

Színház és Művészet

A színház műsora.

CSUTÖRTÖK: *Válás után*, vígjáték. A) bérlet.

PÉNTEK: *Dollárkirálynő*, operet. B) bérlet.

SZOMBAT: *Arendás zsidó*, népszínmű. C) bérlet.

VASÁRNAP: Délután *Mulató istenek*, operett. Este *Bajusz*, operett. Diszeloadás.

Bajusz. Verő György eredeti daljátéka, mely a református negyvenéves jubileuma alkalmával kerül színre és az egész személyzetet foglalkoztatja. Az igazgatóság, tekintettel a diszeloadásra, a legkisebb szerepet is elsőrangú szereplővel játéztatja. — Nagy hatásnak ígérkezik Szávay Gyula költői prologja, melyet az előadás előtt Gárdy Aranka fog elszavalni. Az előadás iránt máris szokatlanul nagy érdeklődés mutatkozik.

Iglói diákok. A legközelebbi énekes premierje a színtársulatnak Farkas Imre poétikus daljátéka lesz. Az iglói diákok egy különös zsánerű darab, mely épp Debreczenre nézve bir különös érdeklődéssel, valamint a szerző személyénél fogva. A színtársulat nagy ambícióval készül e poétikus daljátéka, melynek sikerében nagyon is biznak színházi körökben.

Arendás zsidó. A szombatra hirdett Buridán számára helyett Arendás zsidó. Klárné Angyal Ilka kitűnő népszínműve kerül színre. Tekintettel arra, hogy a Buridán számára nagyon sok próbát igényel, a személyzet pedig a Bajusz próbáival van elfoglalva, az igazgatóság e kitűnő újdonság sikere érdekében a premiért a jövő hét keddjére halasztotta, mikor is teljesen elkészülve jó elfadásban mutathatják be ezt a nagyszerű, kacagtató vígjátékot, melytől az igazgatóság tiz előadást vár.

Makó Lajos síremléke. Egy éve sincs, hogy a magyar vidéki színiélet kitűnősége, Debreczen városának volt színiigazgatója, Makó Lajos a szegedi temetőben alussza örök álmát, a hitvesi kegyelet máris impozáns síremléket állíttatott hantja fölé, amit hétfőn délelőtt megható ünnepség keretében avattak föl. A síremlék magas fehér márványból készült, amelynek homlokzatába fekete márványba van beillesztve, rajta a következő szavak: *Makó Lajos színiigazgató, 1854—1908.* A márványtábla aljában pedig *Somló Sándornak, az Országos színiészeti akadémiai igazgatójának* következő négy verssora van bevésve:

Fölemelt fejjel, nem görbitve hátat,
Igazak uttalan ugarát jártad
Sohasem kértél — mindig csak adtál,
Kincseket osztva — szegény maradtál.

A sarkos avatás ünnepségén Csiky László, a szintársulat tagja megható emlékbeszédet mondott, azután a szintársulat karizmélyzete, egyesülve a református egyház énekkarával, elénekelt a „Lelkünk borítja...” kezdetű gyászdal, majd Békefi Lajos elhelyezte a sírhalmom a társulat koszorúját, amelynek szalagján a következő felírás áll: Felejthetetlen igazgatójának — a szegedi szintársulat. Ezután a társulat nőtagjai teleszórták a sírhalmot virággal, a szeretet, a tisztelt, a megemlékezés hervadt határon virágjaival.

Monte Carlo és Riviera. Minden pénz-sóvár ember mekkája, a kártyások, hazárdörök paradicsoma: Monte Carlo és Monaco. A világ legszebb, folytonos virágillatban fürdő táján, az örökifjú Rivierán vannak a helyek, ahová elzarándokol Pénz öfelségének minden igaz hive, — persze, ha módjában van e hatalmas utat megtenni. E földi paradicsomot azonban megnézheti ma este bárki, az Uranus színház este pont 8 órakor kezdődő előadásán. Salamon Ödön kiváló írónk gyönyörű leírását adja a pazarszép helyeknek, az írói fantáziája még gyönyörűbbé teszi, három felvonásos darabja 200 színes vetített és 10 mozgófényképpel élénk varázsolja a Rivierát minden bübbjével egyetemben. — A mai előadásra jegyek egész nap válthatók az Uranus Sas-úcai pénztáránál.

Lafayette bizonyára Debrecen legújabb szenzációja. Tegnap este zsufolt nézőtér tapolt e valóban csodás, remekszép attrakciónak az Uranus minden előadásán. Lafayette a villamos csoda mesés mutatványai a ma esti Urania előadás alatt is fellép. Ugyanekkor Marvin és Margaret közkezdelt zene-excentrikusok eredeti mutatványaiban is gyönyörködhetik a közönség.

Megbízható címűtár csakis a Debreczeni Független Ujság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabású naptárt pedig csakis ugy kaphatja meg, ha a lapot járattja. Előfizetőknek ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

A budai szép doktorné meg a csunya kisbögös.

Chimay hercegnő mintájára.

Szerelmi szenzáció Budán.

Porzó bácsi, aki olyan gyönyörűen megírta az utazását Pesttől Budapestig, valahol megírta egyszer, hogy Buda tulajdonképpen az alvó Budapest és hogy Budát Pesttől nem a Duna, hanem egy óceán választja el.

A főváros zajos, bűnöző éjjeli életéből nem is lehet Budán semmit sem észlelni, itt nem történnek zsurri kalandok, itt nincsenek szerelmi drámák, se házasságtörések, itt legföljebb egy pár hegymögi „spriccerbe” fojtja bánatát a boldogtalanul szerelmes budai ifjú...

És mégis, mégis. Néhány nap óta nagy sulyos szenzációról suttognak odaát, az óceánon túl. Egy szerelmi kalandról, a mely lefűz még a híres Chimay hercegnőt, meg a Rigó Jancsit is.

Arról beszélnek, hogy egy már korosabb, jó hírnevű budai orvosnak gyönyörű fiatal felesége, miután három kis gyermekét a szüleinél helyezte el, megszökött az ura lakásából. És pedig nem egyedül távozott a fővárosból, hanem egy Don Juan kísérte.

Ezt a Don Juant pedig nem a Kossuth-Lajos-utcai korzón ismerte meg, hanem a Margitszigeten a nyáron. A szerelmes lovag a nyáron a szigeten hangverse nyezett. A nagyvendéglőben a cigányzene-karban. Itt szivrepesztően húzta a kisbögöt. A banda kisbögöse volt.

Egy csunya, vézna, nem éppen fiatal

cigánybögös. És szép esték borultak a szigetre és benne a szép doktorné és a csunya kisbögösre. Ezek a szép nyári esték hozták össze a két szerelmet. És ennek a bájos idillnek zord végét vetette a boros ősz, amely elválasztotta a szerelmeseket.

A szép doktorné visszatért budai lakásába és a kisbögös is hazament családjához, az asszonyhoz, meg az öt kis purdjához. De ezért a kisbögös nem hagyta el végleg a szép doktornét. Az ősz folyamán is sűrűn találkozott a szerelmes pár. De ez a titokban való találkozás nem volt az inyére a szép asszonykának. Három nappal azelőtt megszökött a csunya kisbögösrel.

Hogy hol vannak, hol rejőznek, senki sem tudja. Kutarini nem merik, köröztetni nem akarják, nehogy kipattanjon a csunya botrány. A férj a három kis apróságot vizsgálja, hogy „majd visszajön a mamuska!” — egy szegény törődött cigányasszony pedig öt nevetlen purdával együtt siratja a csunya vézna dádójukat.

Öngyilkosság a menyasszony lakásán.

A szerelmes vőlegény tragédiája.

Szenzáció a Vendég-utcában.

A szerelmi drámáknak hosszú sora ma újból szaporodott egy épp annyira szenzációs, mint titokzatos esettel. Egy huszonöt éves fiatal ember, egy boldog vőlegény, aki most házasságának küszöbén állott, ma reggel menyasszonyának Vendég-utcai lakásán agyonlőtte magát. Megrendítő eset, amelynek tragikumát csak fokozza az a körülmény, hogy egy ornyí irás sem maradt fenn, amely némiképpen bevilágított volna a titokzatos szerelmi drámába. A feltűnést keltő esetről a következőket jelenti tudósítónk:

Debreczenben, a Vendég-utca 30. szám alatt lakott Kecskeméti Ferenc gyári munkás családjával. Kecskemétiinek telnőtt, eladó leányát, Mariskát régóta kerülgette Harsányi József kőműves. A fiatalok vonzódtak egymáshoz s a szülők nem is gördítettek a házasság elé akadályokat. A rokonok előtt is ugy szerepelt Harsányi, mint Kecskeméti Mariska vőlegénye.

Ugy tervezték, hogy a farsang után nőül veszi a fiatal ember a jó módu, csinos leányt.

Tegnap este Harsányi sokáig volt Kecskemétiéknél s azzal bucsuzott el, hogy hazamegy. Harsányi azonban nem ment haza, hanem a vendéglőbe.

Ma reggel ugy nyolc óra tájban dalolva ment a Vendég-utca. Benyitott Kecskemétiékhöz. Az udvaron éppen jegyesének anyját találta, akit köszöntött.

— Jó reggelt fiam, mondta neki Kecskeméti.

— Mi az, hogy ilyen korán jöttél ide.

— Csak eljöttem, felelt Harsányi, aki ezután leült az udvaron levő lócára, elővette hatlövetű forgópisztolyát, melyből, mielőtt megakadályozhatták volna, egy lövést tett a szájába.

A golyó halálos sebet ejtett Harsányin, aki azonnal holtan bukott le a földre.

A lövés zajára elősereglettek a szomszédok, szörnyűködve nézték az öngyilkos fiatalembert.

Az esetről értesítették a rendőrséget, ahonnan Szalay Béla dr. orvos és Bardócz

rendőrbiztos megjelentek az öngyilkosság színhelyén s jegyzőkönyvet vettek fel a dolgról. Harsányi zsebében 25 fillér pénzt találtak. Levelet nem hagyott hátra s így még csak sejteni sem lehet, hogy az öngyilkosságot miért követte el.

Az orvosi vizsgálat szerint Harsányi egész éjszaka ivott s mámoros volt, amikor a végzetes lépésre szánta magát.

Naptárt, nagy terjedelmű irodalmi részt Debreczen és Hajdúvármegye teljes címűtárát és sok képet tartalmazó ajándékokat minden előfizetőnk. 340 oldal teljesen ingyen.

HIREK

— **A polgármester Budapesten.** A debreceni—derecske—nagyléti vonat részvétársaság ma tartja közgyűlését Budapesten amelyre elutaztak Kovács József polgármester és Magoss György főügyész. A tanács tagjai ez alkalmat felhasználják arra, hogy megsürgessék városunk sürgős ügyeit a minisztériumban, ezek közt természetesen a villamos vasut és csatornázás ügyet is.

— **Kossuth Ferenc és a bankgyűlés.** A vasárnapi nagy bankgyűlés alkalmából elhatározták, hogy Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert, az országos párt elnökét táviratilag üdvözlik. Ez a távirat a következő volt:

„Északkeleti Magyarország nagy népgyűlése Debreczenben állást foglalt az önálló bank mellett. Ebből folyólag bizalommal üdvözöljük nagyméltóságodat és kérjük, az önálló bank ügyét jutassa diadalra. Somogyi Pál elnök, Jubász Nagy Sándor jegyző.”

Kossuth Ferenc miniszter erre a következőket válaszolta:

„Az önálló bankért minden lehető megtetttem eddig mindenütt, ahol ezért komoly erőfeszítésre alkalom jutott. Meggyőződésöm, hogy elvünk előbb-utóbb meg fog valósulni, mert gazdaság önállóság hitelügyi önállóság nélkül lehetetlen, gazdasági önállóság nélkül pedig nem fogja elérni az ország a kultúrával fokozatosan emelkedő nagyhatalmi állásból folyó terheket. — Hazafias üdvözléssel: Kossuth.”

— **A vállalatok és egyesületek adói.** Debrecen város adóügyi osztálya tudatja, hogy a nyilvános számadásra köteles vállalatok és egyesületek 1909. évi adóztatására vonatkozó lajstrom elkészülvén: az a városi adókövetői helyiségben november hó 2—10 napjain közszemlére lesz kitéve.

— **Csütörtöki felolvasó est.** A római kath. főgymnásium dísztermében csütörtök délután öt órakor tartandó csütörtöki felolvasó-est műsora a következő: 1. Schulhof J. 22 mű. „Velencei Carneval”, zongorán előadja Kurián Margit urleány. 2. „Az elektromosság fénytünteményei”. Szabad előadás, kísérletekkel. Tartja Morvay Ferenc ur. — 3. a) Swandten „Románcz”. b) Wienavszky „Mazur”, hegedűn előadja: Láng Zsigmond ur. 4. Wéber K. M. „Anna áriája” a „Bűvös vadász” című operából, éneklő Mártonfalvy Györgyné urnő. 5. „Egész esomé számárság”, Humoros felolvasás. Tartja: Zalay Márk. — Ezen rendkívül érdekesnek ígérkező estét, melyre jegyek az Antalffy-féle könyvkereskedésben kaphatók, ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe.

— **A színház butorzata.** Ma érkezett meg a vasuton a város által a Tennethgyárban rendelt butorzat, amelyet holnap vesz át a mérnöki hivatal. Az új butorzzal még e héten felszerelik a színházi páholyo-

Legjobb a Békési Róza „Csikós” szinszappana.

kat, első napon a földszintet, azután következő napokon az emeleti helyeket.

— **Téli legelő a Hortobágyon.** A hortobágyi téli legeltetés idejének meghatározása a módosított tárgyában a városi gazdasági bizottság vasárnap délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében ülést tart.

— **Betörés a vidéken.** Furfangos tolvaj érzékenyen megkarosított tegnap egy kabai gazdát. Állandóan nagyforgalmu udvarán keresztülmenve, feltörte az ablakot s így behatolva a szobába, elvitt onnan minden értékes tárgyat, többek között 240 korona készpénzt is. A károsult Nagy Márton feljelentést tett az ismeretlen toltások ellen, de a megindított vizsgálatnak eddig semmi pozitív eredménye nincsen.

— **Agyongázolt gulyás.** Tincskék Imre hosszupályi gulyást tegnap egy bika sgyongázolta. A szerencsétlen öreg ember nyomban meghalt. Az esetről telefonon kapott jelentést a debreceni kir. ügyészség, amely a temetési engedélyt megadta.

— **Ne aludj a szeparében** című mai cikkünkben tollhiba folytán tévesen került be az, mintha a cikkben foglalt dolgok az Erzsébet-kávéházban történtek volna. Jó István szegédnek ismertett esete Németh Mátyás Széchenyi-kávéházában történt.

— **A levegő meghódítása.** Kölnből táviratozzák: Nagy nézőközönség jelenlétében szállt fel éjjel 11 óra 28 perckor a katonai léghajó. A Parseval I. 11 óra 32 perckor, a Zeppelin II. 11 óra 52 perckor kóvették. A felszállás simán ment végbe. A gondolatban a vezetőknél és segédszemélyzetben kívül magasabb katonatisztek is voltak. A léghajók dél felé repültek, azután a Rajna folyó mentén szálltak és éjjel után Königswinteren haladtak át. A II. katonai léghajó reggel 8 óra felé, a Parseval I. egy negyed órával később a chön-bickendorfi hangárnál kikötött.

— **Ellogott tolvaj.** Szabó Imre Barna-utcai gazdálkodótól tegnap este a Vörös ökr koromában ellopták 320 koronát tartalmazó pénztárcáját. A tettest ma kézrekerítette a rendőrség Nagy Sándor józsailegény személtében.

— **Halálos esés.** Hajdunánásról jelentli tudósítónk: Tegnap egy meglelt koru, józan életű vasuti munkás, Hornyák K. Imre a vasut mentén fát galyazott. Munka közben egyensúlyt veszítve, lezuhant a létráról és a nála levő ollóba esett, mely arcát teljesen össze vágdosta. Az esés következtében agyrázkódást szenvedett és még a nap folyamán belehalt sérüléseibe.

— **A nap halottai.** A debreczeni állami anvakönyvi hivatalnál a mai nap folyamán a következő halálesetek jelentettek be: Veres Erzsébet ref. 1 hónapos, Takács Istvánné ref. 67 éves, Kocsis Béla ref. 3 hónapos, Tóth Róza ref. 1 hónapos, Nagy Gyula ref. 15 hónapos, Kiss Józsefné ref. 33 éves, Aranyos András ref. 51 éves.

— **Végeladás egy főtéri nagy czipő üzletben.** Glück Ede Piac utcai czipő üzletében végeadás van. Az összes raktáron levő férfi, fiu és gyermekczipők rendkívül olcsón lesznek kiáruulva. Kos utca-utca árán.

— **Hirtelen halál a Nagyerdőn.** Ma hajnalban a Nagyerdőn egy asszony holttestét találták meg. Mihamar kiderült, hogy Takács Istvánné a halott, aki fát szedett. A halál hirtelen lepte meg az öreg asszonyt. vizsgálatot megindították s megállapították, hogy szívizélhűdés ölte meg az öreg asszonyt.

— **Marólguggal mérgezett gyermek.** A szülői gondatlanság ismét áldozatot vett. Nyilas Istvánné kabai asszony szappant főzött ma lakásán s ez idő alatt az udvaron játszadozott másfél éves kis leánya. Nyilasné valamiért a szobába ment be s ezalatt az apróság hozzáférközött a szappanfőzéshez szükséges marólgugghoz. A mérges folyadékkal telt edényt a kis leány lehajtotta, míg anyja felügyelete nélkül volt. A marólguggnak szörnyű hatása alatt a kis leány oly belső sérülést szenvedett, hogy alig egy óra múlva meghalt. A kabai előjáróság bejelentette az

esetet a debreceni ügyészségnek, mely a gondatlan anya ellen a vizsgálatot megindította.

— **Új találmány.** Szabadalmazott kintűnő, egyedül álló toltóikk pyártásához és forgalomba hozásához néhány ezer koronával társat keresek. Biztos existencia. Cim a kiadóban.

— **Czukorkák,** csokoládé desszertek, és legfinomabb teasütemények lezoles obban szerezhettek be: Első debreczeni Gőzcsukorkagyár r. t. városi üzletében, főtér, Tiszapalota.

— **Divat Salon** Novemberi száma 50 fillér Antalfy Józsefnél.

— **Végeladás van** Glück Ede czipő és kalap üzletében, a Kistemplommal szemben.

— **Kugler Gerbeaud** cukorkák főraktára Kontsek Géznál.

— **Szüreti és szoba** tűzijátékok rakétek, békák, és bombák Mentze Henrik áru házában kapható.

— **Igyekezen mindenki** nagyon olcsón czipőt és kalapot vásárolni Glück Ede-nél, Piac-utczán, mert ott most végeadás van.

— **Kiadó lakás a Piac utcán.** Két szoba, konyha, élő kamrából álló lakás irodának vagy gyermektelen házaspárnak a kalmás, November 1-re kiadó. Cim a kiadóban.

— **Megnyilt** a legújabb férfi fiu és gyermek ruha Versenyruház a Csapó utcán a „Kispipa” helyén. Rendkívül olcsón lehet ott vásárolni téli ruhákat.

— **Elveszett** egy selyem szőrű szobapinos, szives megtalálójá kéretek Egyház-tér 2. fdszt. hozni, ahol jó jutalomban részesül.

FŐVÁROSI BAZÁR

Debrecen. Simonffy-utca 1. sz. Bérpalota.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése

Budapest, 1909. nov. 3.

Készáru 5—10 olcsóbb.

1910. októberi buza	—	—
májusi buza	—	—
1910. áprilisi buza	14.03	14.04
májusi roza	—	—
1909. októberi roza	—	—
1910. áprilisi roza	10.14	10.15
1909. októberi zab	—	—
májusi zab	—	—
1910. áprilisi zab	7.59	7.60
1910. júliusi tengeri	—	—
májusi tengeri	6.80	6.81
1909. szeptemberi zab	—	—
augusztusi tengeri	—	—

Megbízható cizmtár csak a Debreczeni Független Ujság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabásu naptárt pedig csakis úgy kaphatja meg, ha a lapot járattja Előfizetőknek ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

Regény-Csarnok.

Jolán

(7.) (Kis regény.)

Irta: Radó István.

Egyiknek sem jut eszébe ki nézni rám gondolja Gyuri, aki ott remgek az üvegen kívül.

Igen, igen! megérkezett az a néhány sor. Érzem, érzem. Haza megyek.

Visszaforodott. Behuzta a gallérijába a uykát és úgy siet hazafelé, megnyugodtan.

— Itthon biztosan vár egy levél.

Csuszkalva, bizonytalanul lépdelt. Amint a kapuhoz közeledik, észreveszi a levélszék-renynt a kapu mellett. Bosszankodni kezd, hogyan feledkezhetett meg róla. Miker oda ér, nyugodtan kivezi a levelet a zsebéből is szórakozottan esusztatja be és belép a kapun.

— Fenn biztosan vár egy levél
Megnyugodva, elégedetten megy fel.

4.

Másnap délután becsöngetett Jolánékhoz.

— Nincs itthon senki, — mondta neki az ajtót nyitó szobalány.

— Jolán sem? — kérdezte Gyuri.

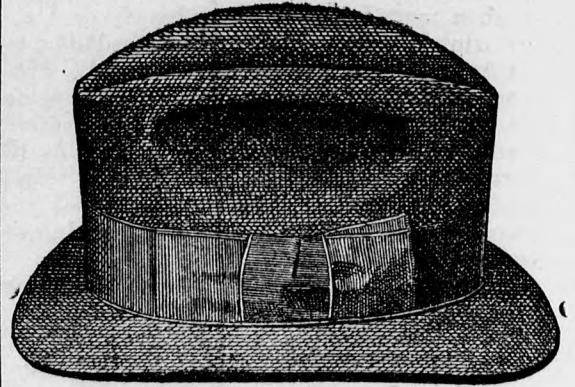
— Nincs itthon ő sem.

Egynéhány pillanatig még ott állott az ajtó előtt, azután megfordult:

— Jól van. — Köszönöm.

(Folytatjuk.)

Lengyel Samu

PLÜSS KALAP

ujdonságai a legszebbek.
Piacz-utca 43. sz.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Ma csütörtökön, november hó 4-én, A) bérlet. 11.

Válás után.

Bőhózat 3 felvonásban. Irta Alexandre Visson és Antonuy Mars.

Személyek:

Duval Henry	—	Zilahi Gyula.
Bourganeuf	—	Gyöngyi Izsó.
Champeauz	—	Kardos Géza.
Corbulon	—	Győre Alajos.
Bonivardné	—	Gerő Ida.
Diane, leánya	—	Hahnel Aranka.
Gatuelle, Bourganeuf leánya	—	Huzella Irén.
Viktorie	—	Püspöki Rózsi.

Holnap, pénteken

Dollárkirálynő.

Operette 3 felvonásban.

Popper Dávidné
ohl. születésű lakását Széchenyi-utca 25. sz. alól Széchenyi-utca 14. sz. alá helyezte át.

Tisztelt uraim!

Ha olcsó és szép ruhát akarnak viselni, forduljanak bizalommal

Tóth József

férfi szabóhoz, Vár-utca 2. szám.

a Zenede épülettel szemben,

és facon öltönyöket a legolcsóbban készítenek.

Pucolást és javítást is elfogadok.

Tisztelettel

Tóth József.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szög 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vastag betűkből szedett minden szög 8 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék választékosan cselekedni.

Adás-vétel.

Csépítő garnitúrákat eladok és veszek. Széchenyi u. 44. Ehrenreich Sámuel.

Konyerem kapható Késes-utca 12, Hunyadi-utca 22., Piac-utca 26. és Simonffy-utca 23. sz. vassátorban. Geiger József pék-mester!

Új rendszerű női férfi divatárak és butorok. A mai naptól kezdve minden hiteles és egyén kényelmes heti vagy havi részletfizetés mellett szerezheti be nálam szükségletét női divat czikkekben, női kabátok, férfi öltönyök, felöltők, mindennemű váznak és csinosításoknak, saját készítésű cöth és Cashmir paplanokban, valamint egyszerű és modern butorokban. A készpénz melletti árnál mindössze 5% árkülönbség. Keiser Salamou, Hatvan-utca 2.

Weisz Ferencz épület és mű-butor asztalos Hatvan-utca 9. Készít minden az asztalos szakmába vagó munkálatokat elsőrendű kivitelben, mérsékelt árban.

Emerich Arnold Piac-utca 83. szám alatti boruzserei athelyezte Hatvan-utca 61. szám alá, hol is a legfinomabb borok hordó számra és üvegenként kapnak.

Téli női, férfi és gyermek harisnyák, keztyűk, alsó trikó ruhák leszállított áron **Marton Gyula** üzletében Piac-u. 9. Új harisnyák kötése és fejelése elfogadhatóak

Mindenféle villamos berendezéseket helyben és vidéken olcsó árak mellett legnagyobb szakértelemmel rendez be **FÖLDVÁRI L.**

Cégtulajdonos: Földvári Mór. Debreceni első elektrotechnikai vállalat.

Kossuth-utca 1. szám. — Telefon: 158. Cellárok legelőnyösebb árak mellett csakis nálam szerezhetőek be

Eladó új- és ó bor Rizling, Ezerjó, Kovidinka Mojnár Lukácsnál Debreczenben. Értékesíthetni Kossuth-utcai üzletében.

3 koronáért kaphatók gramofon lemezek, legújabb felvételek, Posenberg és Hammer.

Használt, feltétlenül jókarban levő spórt kerékek megvételre. Cím a kiadóban.

Asztalosoknak való tiszta deszka eladó olcsón. Cím a kiadóban.

Lakás.

Két vagy három szobából álló lakást keresek melléktelep segítségével azonnali beköltözésre. Neumann M. cs. és királyi udvari szállító Debreczen, Piac-utca 51.

Piaci bolt, kétajtós azonnal kiadó Csapó-utca 11. Sümeghy-nél.

Ügyvédi- vagy más irodának kiválóan alkalmas két szoba, előszoba és kamarából álló helyiség Csapó-utca 16. szám alatt azonnal kiadó. Értékesíthetni dr. Szűcs Andor ügyvédnél, Piac-utca 72. szám.

Különféle.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Kégyes megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat elvállal, úgy magán, mint családi ügyekben. Krámer József.

Lukács Vilmos és Testvére Cementárúgyára

DEBRECZEN.

Gyár: Ferencz József-ut 3. (Margit-fürdő mellett.)

Városi iroda és raktár: Hatvan-utca 5. Telefon 308.

Ajánlja:

Portland cement Betoncsöveit, csatornázások és hidak készítéséhez Kutgyűrű és egyéb beton gyártmányait egyszerű és mintázott **MŰKÖ BUREKOLATI LAPOKAT** rendkívül olcsó áron.

Beocsini portland és román cement egyedüli elárúsító helye és raktára.

SZŐNYEGEK

jutospárna, hollandi, kidüerműs'er tapestry, volour, futó és salon szőnyegek minden nagyságban, torontáli szőnyegek, d.vanteritők, butorszőnyegek és croupek, viaszkos vászon

legolcsóbb szabott árban.

Ágy és asztalterítők

szövet és csipke függönyök, stórok

Szabó Lajos Fiai

divat-, vászon és szőnyeg raktára, DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. szám.

Alapította 1842. évben,

Szőnyeg. - Fűggöny. - Stores.

Bonnes Femos, Hencsörtakaró

Ágy és asztalterítő. Flanell-

takaró. Paplan és matrác

nagy raktár

Donogán és Somossy

cégnél

Debreczen, Kistemplombazár.

Debreceni Tisztviselők Önségélyző Egyletének szabója.

Megérkeztek a legdivatosabb férfi szövet ujdonságok őszi és téli idényre, ugyszinten a Debreczeni Tisztviselők Önségélyző Egyesületének mintagyűjteménye.

Szabó László férfi szabó — — — Széchenyi-utca 1. sz.

Butor óriási választékban, legegyszerűbből a legmodernebb kivitelig, fényezett mahagoni, cseresznye és jávorfából, teljes berendezések HITELRE vagy RÉSZLETFIZETÉSRE minden kamat felszámítás nélküli készpénz árban szállítok. Árjegyzék ingyen. Képes album 60 fillér.

Nagy Imre lakberendezési vállalkozó, Budapest, VI., Váci-körút 9. Szerecsen-utca sarok.

URAK! kik pénzt akarnak megtakarítani, ne szerezzék be máshol ŐSZI vagy TÉLI ruházati szükségletüket, mint

Kincs Arthur és Társa cégnél

DEBRECZEN, Piac-utca 58. szám, Ipar és Kereskedelmi Bank palotája, a hol óriási választékban kaphatók

őszi és téli ujdonságok férfi, fiu és gyermekruhákban. Óriási raktár Utazó és Városi bundákban, valamint rövid szörme bélésű kabátok, valódi dán és svéd Bőr kabátok.

Szolid kiszolgálás.

Bámulatos olcsó árak.

Végkiárulás!

Ajánlom a tisztelt vásárló közönség figyelmébe, hogy házbontás és kiköltözés miatt kénytelen vagyok óriási raktáramat

gyári árakon kiárúsítani.

Eladásra kerülnek az őszi divat gyönyörű ujdonságai: Costüm, Blouz és Pongyola kelmek, Selymek és bársonyok, Ruhadiszek, Deinek Kartonok, Barchetek, Vásznak, Női és Férfi fehérneműek, Blousok gyermekruhák, Alsó trikók, harisnyák, kendők, Szörmeárak és sok egyéb cikkek

Gyári árakon kiárultatnak

KONTSEK KORNÉL

divatáruházában

DEBRECZEN, Kossuth-utca 1. szám.

Kovács Gyula és Társa megnagyobbított női divattermelben

DEBRECZEN, Placz-utca 55. (Hungária kávéház mellett.)

⊕⊕ Az őszi és téli idény divat újdonsággal meglepő nagy választékban raktárra érkeztek. ⊕⊕
Őszi felöltők angol és sima szövetekből.
Őszi angol divat kosztümök.

Kiváló szép választék
 Seel Plüsch és Szörme kabátokban, Szörme boák és karmantyukban, téli posztó felöltők, színházi
 és esti köpenyekben, Leány és gyermek kabátok, ugyyszintén gyermek ruhákban.
 Különlegességek: selyem, csipke, tüll és angol blousokban, Pongyolák, reform-ruhák aljak és jou-
 ponókban.

Legolcsóbb szabott árak mellett.

Olcso! Olcso! Olcso!
Blous,
 gyermek ruha
 óriási választék
Zavatzky Leonál,
 Debreczen,
 Placz-utca 16. sz.

Naponta friss
Békési Házikenyér
 kapható
Félegyházi János
 fűszernagykereskedő üzletében.
Megrendelésre
 pontosan házhoz szállítva.
 Telefon szám: 331.

Alsó tricot ingek
 lábravalók, ujjasok, téli kendők, hima-
 laja haraszt és plüsch és minőségekben
Férfi ruha szövetek,
 magyar- és angol gyártmány, hozzávaló béléssaruk.
Harisnyák, keztük
 nők, férfiak és gyermekek részére állandó
 nagy választékban
legolcsóbb szabott árban
SZABÓ LAJOS FIAI
 divat- vászon- és szőnyeg raktára
 DEBRECZEN, Rózsa-utca 1.
 Alapított 1842-ik évben.

HALMÁGYI SÁMUEL

női és leány felöltők legnagyobb áruháza.
 DEBRECZEN, Piac-utca, a főpostával szemben.

Őszi és téli újdonságok remek választékban.

Telefon 632.
szám.

Legujabb Costümök
Női felöltő Modellek
Utazó angol raglanok
Szörme kabátok és Bundák
Plüsch és bársony kabátok
Intézeti leány felöltők
Gyermek gallérok és kabátok

Telefon 632.
szám.

Angol aljak, Pongyolák, Princes ruhák, Selyem,
csipke, Tüll és Posztó blousok, Karmantyuk és
Boák. — Színházi és estélyi köpenyek.

Külön mérték osztály!

Szolid olcsó árak!

Előzékeny pontos kiszolgálás!